

Vårt Land, lørdag 16.7.94

Trygghet og fremtiden

Av statsminister Gro Harlem Brundtland

Ferietid er tid for avkopling, for ting vi ellers ikke tar oss tid til; boka som vi gjerne skulle ha lest, trekke egen fisk til middag - det er tid for seg selv og familien. Samfunnet slår ned farten og vi samler krefter til en ny arbeidsøkt. Når sommer-Norge viser seg fra sin beste side kan vi trygt være enige om at Norge er et godt land å bo i. Slik vi ønsker det fortsatt skal være. Det gjelder selve trygghet for oss selv og for fremtiden.

Men helt uten politisk debatt blir denne sommeren ikke, foran en høst som vil preges av debatten foran folkeavstemningen.. Den stiller krav til oss alle. La oss gå inn i høsten uten at det oppstår strid som det er vanskelig å lege, slik at vi kan møte neste sommer med den samme forventning og feriegleden som de fleste opplever nå.

Neste sommer vil vårt forhold til Europa være et annet - enten vi sier ja eller nei ved folkeavstemningen i november. Vil de som neste sommer velger å legge en handletur til Sverige kjøre over grensen til EU? Eller vil alle i Norden da være med i dette samarbeidet mellom land som heter Den europeiske union? Er det ja eller nei som vil gi størst trygghet for arbeid og inntekt, for barnas utsikter til å komme i arbeid, for at rentene holder seg lave eller for at vi kan ta vare tryggheten i vårt velferdssamfunn?

Usikkerheten er stor - det viser meningsmålingene - og det opplever jeg når jeg leser brev eller møter folk rundt om i landet. Kanskje er usikkerheten større i Norge enn i andre land. Mange gir f.eks. uttrykk for at de er redd for at vi ikke vil kunne opprettholde velferdsordningene våre - tryggheten for barna, et godt helsevesen og en

god eldreomsorg - om vi deltar. Det er helt sentrale spørsmål, for mange vil det avgjøre om de sier ja eller nei.

De 12 landene som samarbeider i EU og de tre som har søkt om medlemskap sammen med oss, Sverige, Finland og Østerrike, de er alle land med høy velferd. Men det er også forskjeller, både i måten landene har valgt å organisere sine velferdstilbud på og i nivået på de ulike ytelser og tjenestetilbud. Det er naturlig fordi utformingen av velferdsordningene er nært knyttet til det enkelte lands tradisjon og historie. Samarbeidet i EU omfatter ikke velferdspolitikken i den forstand at landene skal ha samme pensjonssystem eller organisere helsevesenet og eldreomsorgen på samme måte. EU-samarbeidet dekker først og fremst områder der det er behov for et forpliktende samarbeid på tvers av landegrensene, der er det viktig at vi tar felles beslutninger for å kunne styre utviklingen. Det er ikke behov for å drøfte med andre land hvor lav pensjonsalder vi skal ha eller hvordan pensjonssystemet skal være.

Men vi har likevel de samme utfordringene på dette området som våre europeiske naboer: Altfor mange som går ledige, det blir flere eldre som trenger omsorg og pleie, vi har gode helsetilbud som vi ønsker skal bli enda bedre for å ta nye muligheter i bruk og kutte ventetiden.

Hvordan vi sikrer velferdsgodene våre i årene framover avhenger av hva vi som samfunn får råd til og hvordan vi velger å bruke midlene våre. Vi må ha økonomisk evne til å bære utgiftene og politisk vilje til å føre en aktiv velferdspolitik. Derfor har det krevende arbeidet med å rette opp norsk økonomi vært helt nødvendig for å trygge velferden.

Vi kan gjøre mye selv hvis vi innretter oss fornuftig. Men vår evne til å skaffe landet de inntekter vi trenger for å sikre velferdssamfunnet henger også sammen med det som skjer i landene rundt oss. Vi er avhengige av at andre land kjøper våre varer. Hvis vi deltar i EU-samarbeidet slipper f.eks. våre fiskere og fiskeindustri toll på fisken de selger til EU-landene. Det kan gi grunnlag for tusenvis av nye arbeidsplasser langs kysten når de får adgang et marked på 340 millioner mennesker uten først å måtte klatre over høye tollmurer.

Vi er også best tjent med at den internasjonale økonomien blir stabil, slik at vi slipper nye spekulasjonsbølger mot krona og høyere renter. Det er en slik stabil utvikling landene i EU samarbeider om å få til. Derfor vil vi få en sterkere økonomi hvis vi blir med i dette samarbeidet, og vi får innflytelse på utformingen av det samarbeidet som uansett vil påvirke oss. Da blir det også lettere å få flere i arbeid og trygge velferden.

Hadde det vært slik noen frykter, at det vil undergrave vår mulighet til å trygge velferden å delta fullt ut i samarbeidet med våre europeiske naboland, da ville jeg for min del ikke kunnet anbefale folk å stemme ja.